

перебудувало свої бізнес-процеси, запустивши онлайн-продажі та в подальшому зможуть бути більш гнучкими та конкурентними.

Список використаних джерел:

1. Повідомлення Національного банку України. НБУ, 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-nadav-propozitsiyi>.
2. Статистична база Національного банку України. НБУ, 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-financial/data-sector-financial>.
3. Річні звіти Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг України. Нацкомфінпослуг, 2020. URL: <https://www.nfp.gov.ua/ua/Informatsiia-pro-stand-i-rozvytok-strakhovoho-rynku-Ukrainy.html>

Гурін А. Л.
*Аспірант, Інститут Кібернетики
ім. В.М. Глушкова НАН України*

МАТЕМАТИЧНІ МОДЕЛІ ТА ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПРОГНОЗУВАННЯ ТРЕНДІВ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ

Розвиток економіки України має бути спрямований на підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності за різними напрямками. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності країни, а також зовнішньої торгівлі і фінансових потоків на міжнародному рівні набувають усе більшого значення в контексті інтернаціоналізації господарського життя і зростання економічної взаємозалежності країн [1].

За останні роки склалася ситуація, при якій Україна не має значного внутрішнього ринку, економіка країни базується на зовнішній торгівлі. Тому українські підприємства беруть на себе більше фінансових ризиків, ніж європейські. Українські підприємства відчують на собі всі загальносвітові тенденції та протистоять багатьом іншим ризиками, що виникнуть сьогодні. Українські підприємства шукають можливості за межами країни та диверсифікують свої торгові операції, оскільки міжнародна торгівля містить серйозні ризики. Активізація зовнішньоекономічної діяльності повинна стати для України і її підприємств одним з найважливіших завдань, чим активніше Україна вступатиме у міжнародний поділ праці, тим швидше її підприємства пристосовуватимуться до умов ринкової економіки.

У 2018 році Україна проводила зовнішньоторговельні операції з партнерами із 215 країн світу, експортувавши товарів на суму 47339,9 млн дол. США, або 109,4 % порівняно з 2017 р. Імпорт товарів у 2018 році складає –57141,0 млн дол., або 115,2 %. У підсумку сальдо відображає негативний показник у сумі – 9801,1 млн дол. (у 2017 р. також негативне – 6342,5 млн дол.). Природньо сформувалася тенденція, що за три роки обсяг торгівлі між Україною та країнами Європейського Союзу збільшився на 55 %. А у 2018 році ЄС купив українських товарів більше, ніж за весь час двосторонньої співпраці. Що стосується РФ,

порівнюючи з даними 2017 року, то варто зазначити, експорт товарів зменшився на 7,7 %, а імпорт упав на 14,2 % [2].

Використання методів дискретної оптимізації та апроксимації дає такі результати. Поліноміальний прогноз імпорту на 2 наступні періоди має коефіцієнт апроксимації 0,8819, що вказує на «сильний» кореляційний зв'язок:

$$f(x) = 0,0375x^6 - 2,594x^5 + 72,09x^4 - 682,11x^3 + 2714,55x^2 + 2018,85x + 3011,4.$$

Поліноміальний прогноз експорту на 2 наступні періоди має коефіцієнт апроксимації 0,9243, що вказує на «сильний» кореляційний зв'язок:

$$f(x) = 0,0298x^6 - 1,913x^5 + 51,22x^4 - 465,77x^3 + 1879,04x^2 + 2530,12x + 4287,25.$$

Експорт товарів з України до Європейського Союзу за останні 10 років подвоївся. Тенденції наведено на рис. 1.

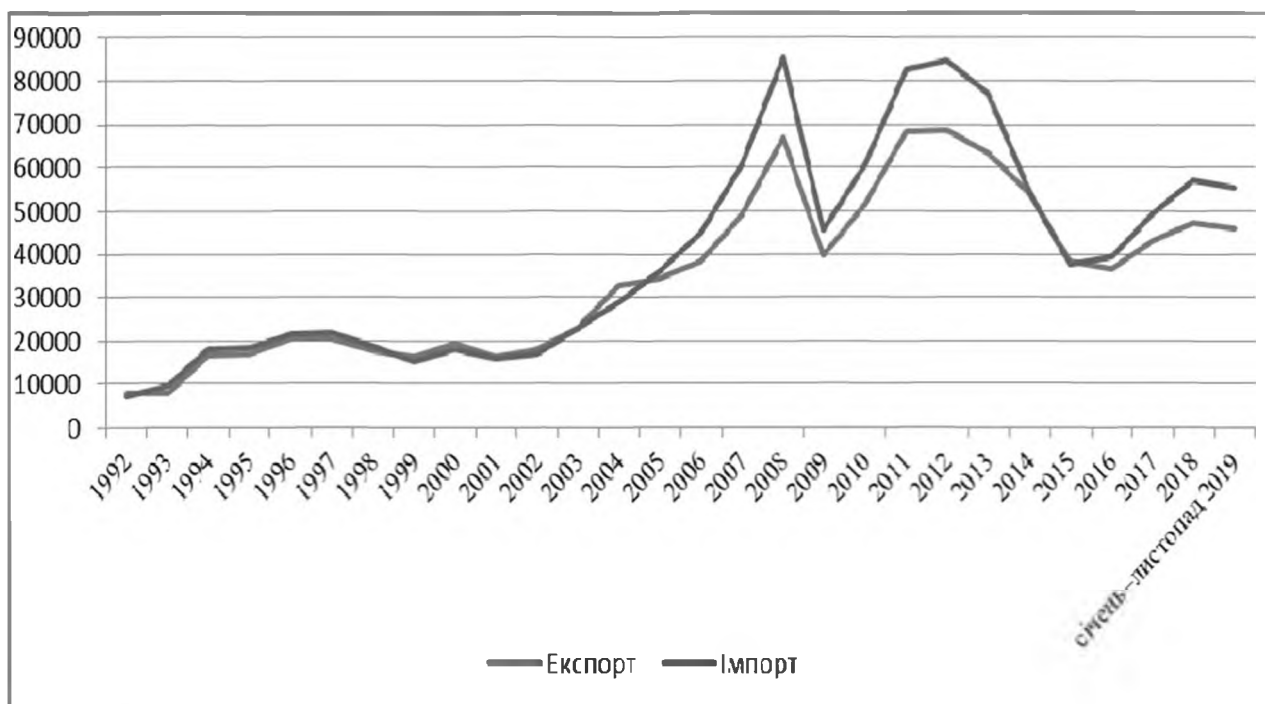

Рис. 1. Зовнішня торгівля України з країнами ЄС, млн.дол.США [1, 3]

Особливість інформаційної економіки XXI ст. надає широку різноманітність підходів до самого поняття економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, в тому числі і його фінансових інструментів, що дозволяє виділити наступні групи державного економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

Перша група заходів, методів або інструментів впливу мають вибірковий щодо підприємств або галузей чи загальноекономічний характер і мета яких – збільшення експорту внаслідок поліпшення конкурентних умов, зміни умов торгівлі та інвестування з використанням владних повноважень і державних коштів. До них належать пряме і опосередковане фінансування певної категорії суб'єктів економіки; здійснення державою повністю або частково функцій ринкового механізму ціноутворення з метою штучного формування цін на

окремі види продукції; зорієнтована на вирівнювання платіжного балансу; політика дефляції і девальвації [3].

До другої групи відносяться фінансові інструменти і заходи, що використовуються державою із застосуванням ринкових та державних організаційних засобів і коштів з метою допомогти суб'єктам економіки в освоєнні нових ринків збуту, шляхом створення додаткових стимулів для зовнішньоекономічної діяльності і зближення умов діяльності на внутрішньому і зовнішніх ринках, в основному через страхові програми. Держава, використовуючи та оптимально поєднуючи важелі економічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, забезпечує захист економічних інтересів України, законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та захист внутрішнього ринку, що спирається на загальноприйняті міжнародні норми і правила, і використовує весь арсенал передбачений українським законодавством фінансових інструментів - створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати усі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів ці здійснення інвестицій [1].

Висновки. Формування міжнародної конкурентоспроможності України не можливо без сприятливих умов розвитку зовнішньо-економічної діяльності, та зовнішньої торгівлі зокрема. Експортно-імпортна політика України з країнами ЄС повинна враховувати конкурентні переваги своєї країни у світовому торгово-економічному співробітництві та інтереси країн-партнерів при зовнішньоекономічних зв'язках і міжнародні правові аспекти торгівлі. Інтеграційні процеси сьогодні вказують на те, що уряд України застосовує всі необхідні важелі економічної політики, механізми тарифного і нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, валютно-фінансові прийоми для досягнення її стійкого положення на міжнародному ринку.

Список використаних джерел:

1. Гращенко І.С., Донець А.Г., Онопрієнко О.Д. Тенденції та прогноз розвитку зовнішньої торгівлі України / Моделювання та інформаційні системи в економіці: Зб.наук.праць. – К.: КНЕУ ім. В.Гетьмана. – 2020. – №98 – С.62-69
2. Діденко С. Рекордний обсяг з ЄС і зниження частки з РФ: з ким і як торгувала Україна у 2018-му [Електронний ресурс] / Сергій Діденко //ua.news. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://ua.news/ua/rekordnyj-obsyag-z-yes-i-znyzhennya-chastky-s-rf-s-kym-i-yak-torguvalaukrayina-u-2018-mu/>.
3. Експорт товарів з України до Європейського Союзу за останні 10 років подвоївся [Електронний ресурс] // Журнал "Бізнес". – 2019. – Режим доступу до ресурсу: <https://business.ua/economy/4564-eksporttovariv-z-ukrainy-do-yevropeiskoho-soiuzu-za-ostanni-10-rokiv-podvoivsia>.